

جمهوری اسلامی ایران

مجلس شورای اسلامی

شماره ۴۳۸۹

تاریخ ۱۳۰۱/۱۰/۱۴

بجای

دفتر شورای نگهبان

تاریخ ۱۳۶۱/۱۰/۱۴

شماره ۷۰۳۱

شورای محترم نگهبان

عطف به نامه شماره ۶۹۴۳ مورخ ۱۳۶۱/۱۰/۷ لایحه شماره
 ۱۸۰۰۶ مورخ ۱۳۶۱/۳/۱۶ دولت در خصوص اصلاح بعضی از مواد
 قانون مدنی که بنا بر تصمیم مجلس شورای اسلامی در جلسه ۱۳۶۱/۴/۲۰
 تصویب آن طبق اصل هشتماد و پنجم قانون اساسی به کمیسیون امور
 قضائی تفویض شده بود تا پس از تصویب برای مدت پنج سال بصورت
 آزمایشی به مرحله اجراء درآید، در جلسه روز چهارشنبه مورخ ۶۱/۱۰/۸
 با اصلاحاتی در عنوان و متن بتصویب کمیسیون مذکور رسید که در
 اجرای اصل نود و چهارم قانون اساسی جهت بررسی و اظهار نظر آن
 شورای محترم به پیوست ارسال میگردد. / ض

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی

۱۳۰۱/۱۰/۱۴

دفتر شورای نگهبان

تاریخ ۱۳۶۱/۱۰/۱۴

شماره ۷۰۲۱

مجلس

لایحه قانونی اصلاح موادی از قانون مدنی

ماده ۱- مصوبات مجلس شورای اسلامی به رئیس جمهور ابلاغ و رئیس جمهور باید ظرف ۵ روز آنرا امضاء و به دولت ابلاغ نموده و دولت موظف است ظرف مدت ۴۸ ساعت آنرا منتشر نماید.

تبصره در صورت استنکاف رئیس جمهور از امضاء یا ابلاغ بدولت در مهلت مقرر دولت موظف است مصوبه یا نتیجه همه پرسی را پس از انقضای مدت مذکور ظرف چهل و هشت ساعت منتشر نماید.

ماده ۲- "قوانین یا ندره روز پس از انتشار لازم الاجرا است مگر آنکه در خود قانون ترتیب خاصی برای اجراء آن مقرر شده باشد".

ماده ۲۶- اموال دولتی که معد است برای مصالح یا انتفاعات عمومی مثل استحکامات و قلاع و خندقها و خاکریزهای نظامی و قورخانه و اسلحه و ذخیره و سفاین جنگی و همچنین اثاثیه و ابنیه و عمارات دولتی و سیمهای تلگرافی دولتی و موزهها و کتابخانه های عمومی و آثار تاریخی و امثال آنها و بالجمله آنچه که از اموال منقوله و غیر منقوله که دولت به عنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد قابل تملک خصوصی نیست و همچنین است اموالی که موافق مصالح عمومی به ایالت یا ولایت یا ناحیه یا شهری اختصاص یافته باشد. ماده ۸۱- "در اوقاف عامه که متولی معین نداشته باشد اداره موقوفه طبق نظر ولی فقیه خواهد بود".

ماده ۱۶۲- "هر کس مالی پیدا کند که قیمت آن کمتر از یک درهم (نیم مثقال و یک پنجم مثقال شرعی نقره) باشد می تواند آنرا تملک کند".

ماده ۱۶۳- اگر قیمت مال پیدا شده یک درهم یا بیشتر باشد پیدا کننده باید یکسال تعریف کند و اگر در مدت مزبور صاحب مال پیدا نشد مشارالیه مختار است که آن را بطور امانت نگاهدارد یا تصرف دیگری در آن بکند در صورتیکه آن را بطور امانت نگاه دارد و بدون تقصیر او تلف شود ضامن نخواهد بود.

ماده ۱۶۴- "تعریف اشیاء پیدا شده عبارتست از نشر و اعلان بر حسب مقررات شرعی بنحوی که بتوان گفت که عادتاً با اطلاع اهالی محل رسیده است".

ماده ۲۱۸ حذف شد.

ماده ۳۴۲- "شخص کور می تواند خرید و فروش نماید مشروط بر اینکه شخصاً به طریقی غیر از معاينه یا بوسیله کس دیگر ولو طرف معامله جهل خود را مرتفع نماید".

ماده ۴۱۷- "غبن در صورتی فاحش است که عرفاً قابل مسامحه نباشد".

ماده ۶۵۳ حذف شد.

ماده ۵۵۶- در دوا نیدن حیوانات سواری و همچنین در تیراندازی و شمشیرزنی گرو بندی
جائز و مفاد ماده قبل در مورد آنها رعایت نمی شود .

ماده ۶۰۶ حذف شد .

ماده ۴۴۷- هرگاه کفیل مکفول خود را مطابق شرایط مقرر حاضر کند و مکفول له از قبول
او امتناع نماید کفیل با اشهاد یا مراجعه به حاکم ، بری می شود .

ماده ۸۸۱- در صورتیکه قتل عمدی مورث به حکم قانون یا برای دفاع باشد مفاد ماده
فوق مجری نخواهد بود .

ماده ۸۸۱ مکرر- کافر از مسلم ارث نمی برد و اگر در بین ورثه متوفای کافری مسلم
باشد وراثت کافر ارث نمی برند اگرچه از لحاظ طبقه و درجه مقدم بر مسلم باشند .

ماده ۹۸۰- کسانی که به امور عام المنفعه ایران خدمت یا مساعدت شایانی کرده باشند
و همچنین اشخاصی که دارای عیال ایرانی و از او اولاد دارند و دارای مقامات عالی علمی
و متخصص در امور عام المنفعه هستند و تقاضای ورود به تابعیت دولت جمهوری اسلامی
ایران را می نمایند در صورتیکه دولت ورود آنها را به تابعیت دولت جمهوری اسلامی
ایران صلاح بداند بدون رعایت شرط اقامت ممکن است با تصویب هیات وزراء به تبعیت
ایران قبول شوند .

ماده ۹۸۱ حذف شد .

ماده ۹۸۲- اشخاصی که تحصیل تابعیت ایرانی نموده یا بنماینده از کلیه حقوقی که برای
ایرانیان مقرر است با استثناء حق رسیدن به مقام ریاست جمهوری و وزارت و کفالت وزارت و یا
هرگونه موریات سیاسی خارجه بهره مند می شوند لیکن نمی توانند به مقامات ذیل نائل گردند
مگر پس از ده سال از تاریخ صدور سند تابعیت .

۱- عضویت در مجلس شورای اسلامی .

۲- عضویت شوراهای استان و شهرستان و شهر .

۳- استخدام وزارت امور خارجه .

ماده ۹۸۷- زن ایرانی که با تبعه خارجه مزاجت مینماید به تابعیت ایرانی خود باقی
خواهد ماند مگر اینکه مطابق قانون مملکت زوج تابعیت شوهر بواسطه وقوع عقد ازدواج
به زوجه تحمیل شود ولی در هر صورت بعد از وفات شوهر و یا تفریق به صرف تقدیم درخواست
به وزارت امور خارجه با نضمام ورقه تصدیق فوت شوهر و یا سند تفریق تابعیت اصلیه زن با
جمیع حقوق و امتیازات راجعه به آن مجدداً به او تعلق خواهد گرفت .

تبصره ۱- هرگاه قانون تابعیت مملکت زوج زن را بین حفظ تابعیت اصلی و تابعیت

زوج مخیر بگذارد در این مورد زن ایرانی که بخواهد تابعیت مملکت زوج را دارا شود و علل موجهی هم برای تقاضای خود در دست داشته باشد بشرط تقدیم تقاضا نامه کتبی به وزارت امور خارجه ممکن است با تقاضای او موافقت گردد .

تبصره ۲- زن های ایرانی که بر اثر ازدواج تابعیت خارجی را تحصیل می کنند حق داشتن اموال غیر منقول را در صورتیکه موجب سلطه اقتصادی خارجی گردند ندارند .
مقررات ماده ۹۸۸ و تبصره آن در قسمت خروج ایران نیانی که تابعیت خود را ترک نموده اند شامل زنان مزبور نخواهد بود .

ماده ۹۹۱- تکالیف مربوط به اجراء قانون تابعیت و اخذ مخارج دفتری در مورد کسانیکه تقاضای تابعیت یا ترک تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران و تقاضای بقاء بر تابعیت اصلی را دارند بموجب آئین نامه که بتصویب هیات وزراء خواهد رسید معین خواهد شد .

ماده ۱۰۳۶ حذف شد .

ماده ۱۰۳۹ حذف شد .

ماده ۱۰۴۱- نکاح قبل از بلوغ ممنوع است .

تبصره عقد نکاح قبل از بلوغ با اجازه ولی صحیح است بشرط رعایت مصلحت مولی علیه .
ماده ۱۰۴۲ حذف شد .

ماده ۱۰۴۳- نکاح دختریکه هنوز شوهر نکرده اگرچه به سن بلوغ رسیده باشد موقوف به اجازه پدر یا جد پدری و است و هرگاه پدر یا جد پدری بدون علت موجه از دادن اجازه منضایقه کند دختر می تواند با معرفی کامل مردی که می خواهد بها و شوهر کند و شرایط نکاح و مهری که بین آنها قرار داده شده به دادگاه مدنی خاص مراجعه و به توسط دادگاه مزبور مراتب به پدر یا جد پدری اطلاع داده شود و بعد از ۱۵ روز از تاریخ اطلاع و عدم پاسخ موجه از طرف ولی دادگاه مزبور می تواند اجازه نکاح را صادر نماید .

ماده ۱۱۲۲- عیوب ذیل در مرد که مانع از ایفاء وظیفه زناشویی باشد موجب حق فسخ برای زن خواهد بود .

۱- عنین بشرط اینکه بعد از گذشتن مدت یکسال از تاریخ رجوع زن به حاکم رفع

نشود .

۲- خصاء

۳- مقطوع بودن آلت تناسلی .

ماده ۱۱۳۰- در مورد زیر زن میتواند به حاکم شرع مراجعه و تقاضای طلاق نماید

در صورتیکه برای محکمه ثابت شود که دوام زوجیت موجب عسر و حرج است میتواند برای جلوگیری از ضرر و حرج زوج را اجبار به طلاق نماید .

ماده ۹۹- هر کس که دارای پانزده سال تمام نباشد در حکم غیر رشید است مگر اینکه به حد بلوغ رسیده و در محکمه ثابت شود

ماده ۱۲۱- هیچکس را نمی توان بعد از رسیدن به سن بلوغ به عنوان جنون یا عدم رشد محجور نمود مگر آنکه عدم رشد یا جنون او ثابت شده باشد .

تبصره سن بلوغ در پسر پانزده سال تمام قمری و در دختر نه سال تمام قمری است .

ماده ۱۲۱۹- هر یک از ابوابین مکلف است در مواردی که بموجب ماده قبل باید برای اولاد آنها قیم معین شود مراتب رابه دادستان حوزه اقامت خود و یا به نماینده او اطلاع داده از اوقات نماز که اقدام لازم برای نصب قیم بعمل آورد .

ماده ۱۲۲۲- در هر موردی که دادستان بنحوی از انحاء بوجود شخصی که مطابق ماده ۱۲۱۸ باید برای او نصب قیم شود مسبق گردید باید به دادگاه مدنی خاص رجوع و اشخاصی را که برای قیمومت مناسب می دانند به دادگاه مدنی خاص مزبور معرفی کند .

دادگاه مدنی خاص از میان اشخاص مزبور یک یا چند نفر را بسمت قیم معین و حکم نصب او را صادر میکند و نیز دادگاه مزبور میتواند علاوه بر قیم یک یا چند نفر را بعنوان ناظر معین نماید در این صورت دادگاه باید حدود و اختیارات ناظر را نیز تعیین کند .

اگر دادگاه مدنی خاص اشخاصی را که معرفی شده اند معتمد ندید اشخاص دیگری را از دادسرا خواهد خواست .

ماده ۱۲۲۳- در مورد مجانبین دادستان باید قبل از رجوع به خبره کرده نظریات خبره را به دادگاه مدنی خاص ارسال دارد در صورت اثبات جنون دادستان به دادگاه رجوع میکند تا نصب قیم شود در مورد اشخاص غیر رشید نیز دادستان مکلف است که قبلا بوسیله مطلقین اطلاعات کافی در باب سفاقت او بدست آورد و در صورتی که سفاقت را مسلم دید در دادگاه مدنی خاص اقامه دعوی نماید و پس از صدور حکم عدم رشد برای نصب قیم به دادگاه رجوع نماید .
ماده ۱۲۲۷- فقط کسی را محاکم و ادارات و دفاتر اسناد رسمی به قیمومت خواهند شناخت که نصب او مطابق قانون توسط دادگاه بعمل آمده باشد .

ماده ۱۲۲۸- در خارج ایران مأمورین قنصلی ایران حق دارند نسبت به ایرانیان که باید مطابق ماده ۱۲۱۸ برای آنها قیم نصب شود و در حوزه مأموریت آنها ساکن یا مقیم هستند موقتا نصب قیم کنند و باید تا ده روز پس از نصب قیم مدارک عمل خود را بوسیله وزارت امور خارجه به وزارت دادگستری بفرستند . نصب قیم مزبور وقتی قطعی میگردد که دادگاه مدنی خاص تهران تصمیم مأمور قنصلی را تنفیذ کند .

ماده ۱۲۳۶- قیم مکلف است قبل از مداخله در امور مالی مولی علیه صورت جامعی از کلیه دارائی او تهیه کرده یک نسخه از آن را بامضای خود برای دادستانی که مولی علیه در حوزه آن سکونت دارد بفرستد و دادستان یا نماینده او باید نسبت به میزان دارائی مولی علیه

تحقیقات لازم بعمل آورد .

ماده ۱۲۴۳- در صورت وجود موجبات موجه دادستان می تواند از دادگاه مدنی خاص تقاضا کند که از قیم تضمیناتی راجع به اداره اموال مولی علیه بخواهد تعیین نوع تضمین بنظر دادگاه است . هرگاه قیم برای دادن تضمین حاضر نشد از قیموت عزل می شود .

ماده ۱۲۵۱- هرگاه زن بی شوهری ولو مادر مولی علیه که بسمت قیمومت معین شده است اختیار شوهر کند باید مراتب را در ظرف یکماه از تاریخ انعقاد نکاح به دادستان حوزه اقامت خود یا نماینده او اطلاع دهد .

در این صورت دادستان یا نماینده او میتواند با رعایت وضعیت جدید آن زن تقاضای تعیین قیم جدید و یا ضم ناظر کند .

ماده ۱۲۵۴- خروج از تحت قیمومت را ممکن است خود مولی علیه یا هر شخص ذینفع دیگری تقاضا نماید تقاضا نامه ممکن است مستقیماً یا توسط دادستان حوزه ای که مولی علیه در آنجا سکونت دارد یا نماینده او به دادگاه مدنی خاص همان حوزه داده شود .

ماده ۱۳۰۶ حذف شد .

ماده ۱۳۰۷ حذف شد .

ماده ۱۳۰۸ حذف شد .

ماده ۱۳۱۰ حذف شد .

ماده ۱۳۱۱ حذف شد .

ماده ۱۳۱۳- شهادت اشخاص ذیل پذیرفته نمیشود .

۱- اشخاص ولگرد و کسانیکه تکدی را شغل خود قرار دهند .

۲- اشخاص معروف به فساد اخلاق .

۳- کسیکه نفع شخصی در دعوی داشته باشد .

۴- شهادت دیوانه در حال دیوانگی .

۵- کسانی که عدالت شرعی آنها محرز نباشد .

ماده ۱۳۱۳ مکرر- در شاهد بلوغ - عقل - عدالت - ایمان و طهارت مولد شرط است . تبصره - عدالت شاهد باید با یکی از طرق شرعی برای دادگاه احراز شود .

ماده ۱۳۲۸- کسی که قسم متوجه او شده است در صورتیکه نتواند بطلان دعوی طرف را اثبات کند یا باید قسم یاد نماید یا قسم را بطرف دیگر رد کند و اگر نه قسم یاد کند و نه آنرا به طرف دیگر رد نماید با سوگند مدعی به حکم حاکم مدعی علیه نسبت به ادعائی که تقاضای قسم برای آن شده است محکوم میگردد .

ماده ۱۳۲۸ مکرر- " دادگاه میتواند نظر به اهمیت موضوع دعوی و شخصیت طرفین

بجسلی

شماره ۴۳۸۹ - ۳

تاریخ ۱۳۱۴ - ۱۲ - ۱۳

واوضاع و احوال موثر مقرر در دکه قسم با انجام تشریفات خاص مذهبی یا دشود یا آنرا به نحو دیگری تغلیظ نماید .

تبصره چنانچه کسی که قسم با و متوجه شده تشریفات خاص یا تغلیظ را قبول نکند و قسم بخورد نا کل محسوب نمیشود .

ماده ۱۳۳۵ - " توسل به قسم وقتی ممکن است که دلائل مذکور در کتابهای اول تا چهارم جلد سوم این قانون برای اثبات مدعی موجود نباشد . در این صورت مدعی میتواند حکم به دعوی خود را که مورد انکار مدعی علیه است منوط به قسم او نماید " .

لایحه فوق مشتمل بر چهل و نه ماده و شش تبصره طبق اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی در جلسه روز چهارشنبه هشتم دیماه یکهزار و سیصد و شصت و یک به تصویب کمیسیون امور قضائی رسیده است . ع

رئیس مجلس شورای اسلامی

اکبر هاشمی
۱۳۱۴/۱۲/۱۳